

REPUBLIKA HRVATSKA
POVJERENSTVO ZA ODLUČIVANJE
O SUKOBU INTERESA

BROJ: FM-U-3M-P-364-17/20-165

PRIMLJENO: NEPOSREDNO - PREDANO POŠTI

..... dana 22.-01.-2020. 20.....

..... u prilogu Priloga 1 Priloga 2

Tončica Božić, univ. spec. act. soc
članica Povjerenstva za
odlučivanje o sukobu interesa

Na temelju čl. 23. Pravilnika o načinu rada i odlučivanja Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa („Narodne novine“ br. 105/14.) dajem

IZDVOJENO MIŠLJENJE

uz Odluku Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa
u predmetu broj P-364/17, Robert Jankovics, zastupnik u Hrvatskom saboru

Vezano za Odluku donesenu u ovom predmetu, smatram da je Povjerenstvo istu donijelo mehanički, isključivo na temelju jedne linearne dimenzije, bez uvažavanja konteksta u kojem je navodna povreda načela djelovanja dužnosnika nastala.

Naime, u postupku je utvrđeno da je dužnosnik nazočio 73. sjednici Savjeta za nacionalne manjine (20. travanja 2017.g.), kada je kao i ostali članovi Savjeta glasovao za Odluku o rasporedu sredstava osiguranih u proračunu RH za 2017.g. za Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina (Aktivnost A 732003) kojim prilikom je udruga Demokratska zajednica Mađara Hrvatske čiji je predsjednik, ostvarila sredstva za izdavanje tjednika na mađarskom jeziku.

Na sjednici Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa 16.01.2020. većinom glasova donesena je Odluka kojom se utvrđuje da je dužnosnik povrijedio Načela djelovanja, članka 5. ZSSI-a koja proizlazi iz „propusta pravovremenog i pravilnog poduzimanja radnji kojima bi zaštitio vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo povjerene dužnosti, kao i povjerenje građana“, odnosno da se u radu i glasovanju Savjeta nije izuzeo, već je glasujući za predložene potpore, glasovao i za svoju udrugu.

Osobno smatram da je ponašanje dužnosnika u konkretnom slučaju trebalo sagledati šire, tj. uvažiti i kontekstualnu dimenziju. Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa to nije učinilo iako ga na to obvezuje čl. 4. st. 5. koji glasi „Povezane osobe u smislu ovog Zakona su osobe navedene u stavku 2. ovog članka te ostale osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s dužnosnikom“. Zakon navodi da su povezane osobe s dužnosnikom članovi njegove uže i šire obitelji, a ostale povezane osobe su one koje se prema drugim osnovama i okolnostima mogu smatrati povezane s dužnosnikom.

Iako sam sigurna da se povezana s dužnosnikom može smatrati udruga čiji je član/predsjednik kao i njegova nacionalna manjina, ali je upitno koje su to „druge osnove i okolnosti“ prema kojima je njihova povezanost takva da se dužnosnikovo djelovanje na 73. sjednici Savjeta može svrstati u povredu Načela djelovanja dužnosnika. Dvojbe oko toga proizlaze iz slijedećeg:

1. Savjet za nacionalne manjine ima Pravilnik o bodovnoj listi za vrednovanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina. Temeljem Javnog poziva prijava prijedloga vrši se putem internetske aplikacije koja omogućava automatsko bodovanje prijavljenih programa kulturne autonomije te omogućava pregled obrazaca za prijavu programa i njihovih obveznih priloga (čl. 4. Pravilnika). Ista se dokumentacija dostavlja i u pisanom obliku koju administrativno obrađuje Komisija za otvaranje prijave prijedloga programa i prosljeđuje Povjerenstvu za raspodjelu sredstava udrugama, na daljnje postupanje. Ono je ovlašteno temeljem Kriterija za dodjelu financijske potpore sastaviti prijedlog Odluke o rasporedu sredstava i s obrazloženjem dostaviti Savjetu. Povjerenstvo za raspodjelu sredstava udrugama može bodovnu listu korigirati u rasponu od najviše 4 boda (čl. 7. Pravilnika), a to ovisi o godišnjim izvješćima o utrošenim sredstvima i zahtjevima udruga koje se nisu financirale od strane Savjeta u zadnje tri godine. Povjerenstvo za raspodjelu sredstava rukovodi se Kriterijima financiranja i ugovaranja programe kulturne autonomije nacionalnih manjina, kao i metodologijom praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa. U tom smislu, temeljem sporazuma između Hrvatske i Mađarske osnovan je Hrvatsko-mađarski mješoviti međunarodni odbor (dalje MMO), a čine ga predstavnici nacionalnih manjina i predstavnici resornih ministarstava. Prema Zapisniku sa sjednice MMO-a na kojem je preporučeno da se omogući izdavanje tjednika na mađarskom jeziku od strane Demokratske zajednice Mađara Hrvatske bilo je nazočno više od 30 osoba. Preporuke koje MMO donosi moraju biti prihvatljive objema stranama uz poštivanje reciprociteta ostvarivanja prava hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske manjine u Hrvatskoj.
U cijeloj toj složenoj proceduri dužnosnik Jankovics nije ni na koji način involviran. To što je u konačnici kao i ostali članovi Savjeta prihvatio Prijedlog Odluke od strane Stručne službe za raspodjelu sredstava nacionalnim manjinama, uistinu nije radnja za koju se može reći da je njome povrijedio Načela djelovanja ZSSI-a. Kad je prijedlog dan na usvajanje, audiosnimka sa predmetne sjednice i zapisnik ne ukazuju da u svezi toga bilo ikakvog posebnog izjašnjavanja ili predlaganja dužnosnika Jankovicsa, dakle nije bilo nikakvog privatnog utjecaja na donošenje Odluke Savjeta. Ovo glasovanje članova savjeta, odnosno, prihvaćanje Odluke o raspodjeli sredstava za programe kulturne autonomije, isključivo je formalne naravi.
2. U očitovanju dužnosnika na Odluku o pokretanju postupka stoji da nije moguće „pojedinačno izjašnjavanje o raspodjeli sredstava unutar pojedine nacionalne manjine“ stoga je glasovanje ili prihvaćanje končane Odluke Savjeta o kojoj je riječ u ovom predmetu, barem što se dužnosnika Jankovicsa tiče, bila njegova primarna dužnost.
3. Članovi Savjeta nacionalnih manjina mogu biti isključivo iz redova pripadnika nacionalnih manjina, a ne iz redova ostalih zastupnika u Saboru u cjelini, slijedom čega impliciram da je zakonodavac takvu odredbu donio iz razloga da upravo pripadnici nacionalnih manjina rade na dobrobit svojih manjina i u tom smislu nije logično očekivati da to prepuste nekom drugom, odnosno, da se izuzimaju od izvršavanja preuzetih obveza u Savjetu, u konkretnom slučaju prihvaćanja Odluke Savjeta o raspodjeli sredstava potpore za programe kulturne autonomije nacionalnih manjina.

4. Nacionalne manjine svoju kulturnu i drugu autonomiju mogu ostvarivati samo preko udruga (zaklada i fondacija) koje prema Zakonu o udrugama nemaju namjeru stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih korist. Stoga dužnosnik, odnosno udruga čiji je član/predsjednik dobivanjem finansijskih sredstava iz Državnog proračuna ne ostvaruju materijalnu korist nego realizira svoje pravo na kulturnu autonomiju. U tom smislu postavljam pitanje, predstavlja li ograničavanje aktivnosti dužnosnika Jankovicsa, u ovom slučaju tvrdnja Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa da se trebao izuzeti od odlučivanja tj. prihvatanja konačne Odluke Savjeta za raspodjelu sredstva u 2017.g., moguću uskratu njegovih ustavnih prava kao pripadnika manjine?
5. Potrebno je reći da je Savjet za nacionalne manjine formiran prije 20-ak godina i da ima neki ustaljeni sustav rada kojem se, što je razumljivo, dužnosnik Jankovics priklonio i poštovao ga. Normalno i očekivano ponašanje članova Savjeta je da uvažavaju praksu Savjeta i imaju povjerenje u rad stručne službe. Stoga dužnosnik Jankovics nije imao razloga sumnjati da bi njegovo postupanje u Savjetu, tj. glasovanje/prihvatanje Odluke za raspodjelu sredstava manjinama za 2017.g. Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa odjednom moglo kvalificirati kao povredu načela djelovanja dužnosnika. U svom očitovanju na Odluku o pokretanju postupka navodi da je Smjernicu za postupanje pri odlučivanju u Savjetu Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa dalo tek u srpnju 2018.g. i smatra „nepravednim i nepoštenim“ da mu se povreda Načela djelovanja dužnosnika za njegovo djelovanje u Savjetu imputira prije donesene upute. S ovakvim razmišljanjem dužnosnika se u potpunosti slažem. Što se prakse u radu Savjeta za nacionalne manjine tiče, smatram da ih je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, prvenstveno kao preventivno tijelo, trebalo upozoriti i uputiti na neophodnost izmjena u proceduri odlučivanja o dodjeli potpora za ostvarivanje kulturne autonomije manjina, a tek ukoliko se upute ne bi poštivale, utvrđivati povredu Načela djelovanja.
6. U veljači prošle godine Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u predmetu P-73/17 donijelo Odluku da je dužnosnik Milorad Pupovac kao član Savjeta za nacionalne manjine povrijedio Načela djelovanja također vezano za raspodjelu sredstava iz Državnog proračuna udrugama nacionalnih manjina za 2016.g., a među inima i udruzi Srpsko nacionalno vijeće-nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine u RH čiji je predsjednik. Smatram se obveznom reći da u tom predmetu nisam imala izdvojeno mišljenje, odnosno da sam tek nakon izlaganja dužnosnika Pupovca na javnoj sjednici 08.veljače 2019.g. uopće počela razmišljati o specifičnostima rada Savjeta i kontekstu u kojem se članovi Savjeta nalaze po pitanju odredbi ZSSI-a. Tek nakon detaljne analize slučaja Jankovics u kojem sam izvjestiteljica, utvrdila sam niz činjenica zbog kojih se ne bi trebalo dovoditi u pitanje vjerodostojnost, nepristranost i dostojanstvo povjerene dužnosti članova Savjeta za nacionalne manjine. Prihvatanje stava većine članova Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa u slučaju Pupovac sada nalazim svojom osobnom pogreškom i pogreškom u radu kao članice Povjerenstva. Dvojbe u svezi Odluka Povjerenstva u tematski istim predmetima drugih članova Savjeta, iznosila sam na sjednicama Povjerenstva, a u ovom predmetu u kojem sam izvjestitelj, odlučila sam dati Izdvojeno mišljenje.

Zaključno, zbog dugogodišnje prakse Savjeta za nacionalne manjine da se odluke o raspodjeli sredstava udrugama nacionalnih manjina donose „u paketu“ pri čemu se članovi savjeta nužno izjašnjavaju i za vlastitu udrugu i vlastitu manjinu te činjenice da je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa o toj praksi Savjeta dalo Smjernicu i uputu tek u srpnju 2018.g., kao i postojanje složene i detaljne procedure pri utvrđivanju bodovne liste za vrednovanje programa kulturne autonomije manjina, Odluku Povjerenstva da je dužnosnik Jankovics povrijedio Načela djelovanja ZSSI-a smatram isforsiranom i pretencioznom.

Zagreb, 22.01.2020.

Članica Povjerenstva

Tončica Božić, univ.spec.act. soc.

